

Praca przedstawia autorską teorię cenzury społecznej, skonstruowaną na potrzeby eksploracji jednego z kluczowych zagadnień socjologii literatury, jakie stanowi problem autonomii twórczej agentów (w sensie Bourdieu) oraz suwerenności pól literackich względem ich społecznego otoczenia. Celem badań była identyfikacja jej możliwych granic, momentów (oraz przyczyn) załamania, sił heteronomizujących, mechanizmów i technik heteronomizacji, a także stosowanych przez agentów literackich strategii i taktyk obronnych (immunizacja).

Proponowane pojęcie cenzury społecznej obejmuje ogół zinstytucjonalizowanych, lecz niesformalizowanych praktyk i zjawisk powodujących skutki w polach literackich podobne do tych, jakie rodzi zwykle działanie cenzury urzędowej (kontrola społeczna, reglamentacja informacji, sterowanie recepcją, sankcje i represje, redystrybucja kapitałów itd.). Szczególną uwagę poświęcono funkcjonowaniu cenzury społecznej na najważniejszych odcinkach pola literackiego w postaci domeny krytyki literackiej, rynków wydawniczych, życia redakcyjnego, nagród literackich, jak również w sferach, z których najczęściej płyną impulsy limitujące literacką autonomię (polityka, ekonomia, media, przestrzeń społeczna).

Działanie teorii zaprezentowano na przykładzie kampanii cenzury społecznej wymierzonych w osobę i twórczość Józefa Mackiewicza.